

9.11.2023

VN/31930/2023
VN/31930/2023-STM-1

Lastentautien somaattisen erikoissairaanhoidon kansallinen työnjako – työryhmän asettaminen

Asettaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa tällä päätöksellä työryhmän lastentautien somaattisen erikoissairaanhoidon työnjaon ja yhteistyön selvittämiseksi yliopistollisten sairaaloiden välillä.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 15.11.2023 – 15.2.2024.

Tausta

Erikoissairaanhoidon keskittämisen tavoitteena on varmistaa väestön yhdenvertaisuus erityisosaamista edellyttävien palveluiden ja hoidon saamisessa sekä lisäksi terveydenhuollon toiminnan laadun, potilasturvallisuuden, vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden toteutuminen koko maassa sekä henkilöstön riittävyys. Tavoitteet edellyttävät sellaisten tutkimusten, toimenpiteiden ja hoitojen keskittämistä, jotka harvoin esiintyvinä tai vaativina edellyttävät toistettavuutta tai usean alan erityisosaamista riittävän taidon ja osaamisen saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi tai jotka edellyttävät merkittäviä voimavaroja laitteistoihin ja välineisiin.

Lastentautien somaattisen erikoissairaanhoidon osalta keskus- ja yliopistollisten sairaaloiden välinen työnjako on ollut varsin vakiintunut, toimiva ja johdonmukainen. Myös yliopistollisten sairaaloiden välinen työnjako kansallisesti on kehittynyt säädösten (mm. elinsiirto- ja avosydänkirurgian keskittäminen) lisäksi toimijoiden välisten neuvottelujen ja sopimusten perusteella – osin paremmassa konsensuksessa kuin joillakin muilla erikoisaloilla. Kansallista keskittämistä on toimijoiden keskinäisillä ratkaisuilla tehty mm. harvinaissairauksien, tiettyjen kirurgisten ja erittäin vaativien hoitojen ja uusien menetelmien käyttöön oton osalta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Lainsäädäntö ja säädösmuutostarpeet

Erikoissairaanhoidon keskittämisestä säädetään terveydenhuoltolain (1326/2010) 45 §:ssä ja erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (582/2017).

Asetuksen 5 §:ssä säädetään valtakunnallisesti keskitettävästä erikoissairaanhoidosta. Pykälän mukaan yliopistollista sairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden ja Uudellamaalla HUS-yhtymän on sovittava yhdessä sellaisten vaativien leikkausten, hoitojen ja toimenpiteiden, joita tehdään valtakunnallisesti vähemmän kuin noin 50 kappaletta vuodessa, kokoamisesta vähempään kuin viiteen yliopistolliseen sairaalaan. Lisäksi on sovittava asetuksessa lueteltujen useiden harvinaisten ja vaativien kirurgisten ja muiden hoitojen kokoamisesta vähempään kuin viiteen yliopistolliseen sairaalaan. Pykälässä on myös osoitettu tiettyjä tehtäviä Helsingin yliopistolliselle keskussairaalalle ja Oulun ja Tampereen yliopistolliselle sairaalalle.

Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevat säädökset uudistetaan. Lisäksi hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden kansallista ohjausta vahvistetaan ja hyvinvointialueita ohjataan sopimaan erityispalvelujen ja erikoissairaanhoidon kokonaisuudesta, yhteistyöstä ja työnjaosta yhteistyöalueilla vuoden 2024 huhtikuun loppuun mennessä.

Työryhmän tehtävät

Työryhmän tehtävänä on tuottaa näkemyksiä ja ehdotuksia lastentautien somaattisen erikoissairaanhoidon keskittämisen säätelyyn, sopimiseen ja ohjaukseen liittyen.

Lisäksi haetaan pilottina kokemuksia siitä, miten palvelujärjestelmän toimijat yhteistyössä voivat lääketieteellisen ja palveluiden järjestämisen osaamisellaan tukea ministeriötä säädösvalmistelussa ja ohjauksessa.

Ehdotusten pohjana tulee olla väestön yhdenvertaisuuden varmistaminen, erityisosaajien ja –osaamisen riittävyys sekä laatu, potilasturvallisuus, vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus kansallisesti.

Työryhmältä toivotaan kannanottoja mm. seuraaviin kysymyksiin

- Mitä ja miten lastentautien somaattisen erikoissairaanhoidon työnjaosta ja keskittämisestä tulisi säätää?
 - o diagnooseittain?, toiminnoittain / toimenpiteittäin?, kyvykkyyksien / osaamisen kautta? uusien menetelmien koordinaation ja käyttöönoton osalta?
- Mitä, miten ja kenen tulisi sopia yliopistollisten sairaaloiden välisestä työnjaosta? Tulisiko veloitteesta sopia tai sopimuksesta säätää nykyistä tarkemmin?
- Millaisia uusia yhteistyön muotoja on löydettävissä, jotta huolimatta osaamisen keskittämisestä hoito pystyttäisiin toteuttamaan potilas- ja perhelähtöisesti lähellä aina kuin mahdollista
 - o etävastaanotot ja -konsultaatiot? verkostomaiset osaamiskeskittymät? liikkuvat osaajat?
 - o kansallinen täydennyskoulutus?
- Miten erikoissairaanhoidon työnjaon toteutumista tulisi seurata?
 - o Millaisia tietotarpeita on tai rekistereitä tarvittaisiin?
 - o Millainen seurantarakenne olisi tarkoituksenmukainen?
- Miten hyvinvointialueiden rahoitusta ja keskinäistä laskutusta tulisi kehittää?

Työryhmän tulee ehdotuksissaan ottaa huomioon loppuvuodesta 2022 tehdyt ehdotukset lasten tehohoidon kansalliseksi kehittämiseksi toimineen työryhmän toimenpide-ehdotukset sekä keväällä 2023 valmistunut kansallinen strategia tehohoidon ja tehovalvontahoidon riittävyyden varmistamiseksi. Lisäksi huomioon on otettava erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksissa ja yhteistyöalueen yhteistyösopimuksissa sovitut seikat.

Työryhmältä edellytetään näkemyksiä nimenomaan edustajien omaan ja organisaatio asiantuntemukseen liittyen. Esimerkiksi laajoja kirjallisuuskatsauksia ei edellytetä.

Työryhmän tulee antaa ehdotuksensa sosiaali- ja terveysministeriölle 15.2.2024 mennessä.

Työryhmän työn aikana pidetään erikseen sovitusti yhteyttä sosiaali- ja terveysministeriöön sen alla nimemien yhteyshenkilöiden kautta.

Työryhmän kokoonpano

Kukin yliopistollista sairaalaa ylläpitävää hyvinvointialue ja HUS-yhtymä ovat nimenneet työryhmään edustajansa. Työryhmän kokoonpanossa on pyritty ottamaan huomioon naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n säännökset. Kuitenkin työryhmän tehtävien näkökulmasta oleellista on riittävä edustus toimivaltaisista viranhaltijoista lasten somaattisen erikoissairaanhoidon lääketieteen, järjestämisen ja palvelutuotannon johtamisen näkökulmista, minkä vuoksi sukupuolten välinen jakauma ei täysin toteudu.

HUS:	Toimialajohtaja Jari Petäjä Lastenkirurgian linjajohtaja Jukka Salminen
KYS:	Vastaava lääkäri Hanna Huopio Lastentautien professori, ylilääkäri Jarmo Jääskeläinen
OYS:	Lasten ja nuorten vastuualueenjohtaja Jarmo Salo Lastenkirurgian ylilääkäri, professori Juha-Jaakko Sinikumpu
TAYS:	ylilääkäri Sauli Palmu osastonylilääkäri Anne Salonen
TYKS:	Toimialuejohtaja Heikki Lukkarinen Palvelualuejohtaja Minna Koskenvuo

Työryhmän puheenjohtajaksi nimetään HUS:sta toimialajohtaja Jari Petäjä. Työryhmä valitsee muutoin keskuudestaan varapuheenjohtajan ja muut esimerkiksi sihteeriksi tarvittavat henkilöt.

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteyshenkilöinä toimivat:

Blanco-Sequeiros Andreas, johtaja, STM/OHO

Sirkku Pikkujämsä, lääkintöneuvos, STM/APO

Kustannukset

Työryhmän työ tehdään virkatyönä, eikä kokouksista makseta palkkioita. Matkakustannukset korvataan valtion matkustussäännön mukaan. Työryhmän työstä aiheutuvat mahdolliset materiaali- tms. kustannukset maksetaan momentilta 33.01.01.01., toimintayksikkö 5 500 830000 (APO).

Kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

Osastopäällikkö

Anna Cantell-Forsbom

Jakelu Päätöksessä mainitut

Tiedoksi STM ministerit esikuntineen
STM osastot

VN/31930/2023-STM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: